

Focus op de kinderen

In een videocoachingsgesprek staat de focus op de kinderen centraal. Dit sluit aan bij een belangrijk principe binnen videocoaching: men kijkt naar beelden met focus op de kinderen (Dekker, Hoogland, Eliëns, & van der Giessen, 2004). Vanuit het nauwkeurig kijken naar de kinderen, kom je tot gesprek over kwaliteitsvolle interactie maar ook over je eigen professionaliteit of je visie op kwaliteitsvolle ondersteuning voor jonge kinderen.

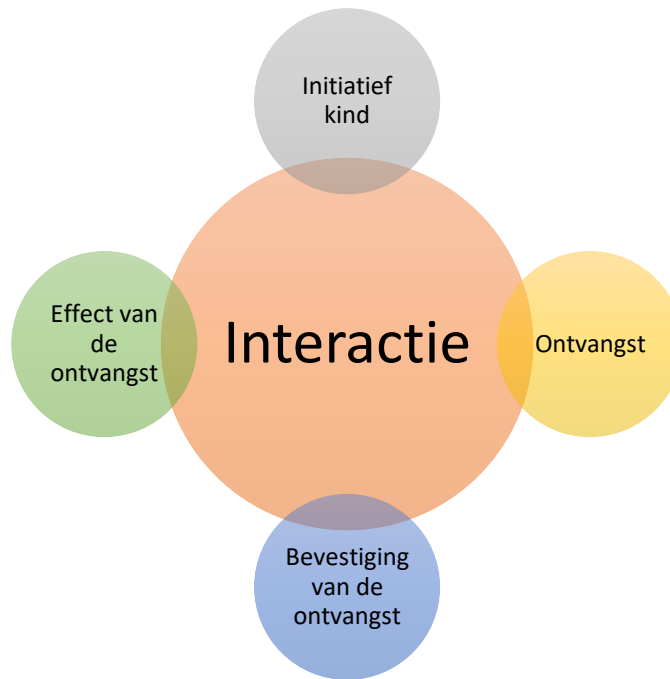
Je kijkt dus in eerste instantie niet naar het 'ik' van de professional maar wel naar de kinderen. Dit is een minder bedreigende oefening, waardoor meer ruimte ontstaat om te leren over zichzelf. Leren vanuit de kinderen staat dus centraal! Het kijken naar de kinderen is niet alleen een middel maar ook een doel op zich.

Focussen op de kinderen. Hoe doe je dat? Op de videobeelden focus je in eerste instantie nauwkeurig op het gedrag van de kinderen op het beeld. *Wat zie je hen doen? Hoe uiten ze zich? ...* Het gaat hierbij niet (enkel) om hoe ze reageren op de professional maar vooral om hoe ze zelf initiatieven nemen in de interactie. Bekijk die momenten waar kinderen uit zichzelf gedrag stellen omdat ze zich goed voelen en/of betrokken zijn in de situatie.

Als er meerdere kinderen op beeld staan die de interactie op een andere manier vorm geven en beleven, is het zinvol om elk kind ook individueel te bekijken. *Wat doet dat kind? Hoe uit dat kind zich?* De professional kan hierbij zelf kiezen op welk kind / welke kinderen er gefocust wordt.

Het kan gaan om kinderen die hen verwonderen of verrassen op beeld, kinderen die zich anders niet zoveel laten horen of zien, kinderen waar ze zich in de dagelijkse realiteit zorgen om maken, ... De keuze van de deelnemer primeert aangezien dit aansluit bij wat hij ziet op beeld en waarover hij in gesprek wil gaan.

Gestuurd door een onderbouwd kijkkader dat ook vertrekt vanuit de focus op de kinderen kan daarna afgeleid worden welke noden en behoeften in de interactie hieronder liggen. *Welke nood toont het kind hier in de interactie? Wat willen ze van de kinderen, de begeleider(s) of leerkrachten rondom hen heen? ...*

Bron: *Steunpunt video-interactiebegeleiding (2012)*.

Dit alles vormt de basis voor het verdere gesprek. *Hoe speel jij wel/niet op in op de nood die het kind op dat moment heeft? Hoe reageert het kind daar terug op? ...*

Je werkt dus volgens deze drie stappen:

1. Actief zoeken naar het gedrag, de signalen en initiatieven van de kinderen.
2. Nadenken en bespreken wat die zouden betekenen en wat de onderliggende noden in de interactie kunnen zijn.
3. De reacties van de professional bekijken en samen bespreken wat werkt in die situatie (vanuit de responsen van de kinderen zelf).

Focus op de kinderen – een uitdaging met veel potentieel! Het is normaal dat professionals eerst geneigd zijn om te focussen op zichzelf bij het herbekijken van de beelden. *Hoe klinkt mijn stem hier? Wat zie ik er moe uit. Wat lag die ruimte rommelig.* Het is belangrijk om hier ruimte voor te laten. Dat is immers op dat moment de nood van de deelnemer in de interactie tijdens het videocoachingsgesprek.

Het is fijn om te merken dat de deelnemer na het uiten van deze eerste nood in staat is om te kijken naar en vanuit de kinderen. Dat toont een openheid om even afstand te nemen van zichzelf om daarna terug dichterbij de eigen professionaliteit te kunnen komen.

Door de blik op de kinderen te richten tijdens de videocoachingsgesprekken is het voor deelnemers ook meer duidelijk dat de filmopnames niet op hen gericht zijn, maar eerder op de kinderen en op hun interactie met de kinderen.

Sommige professionals zijn geneigd om vooral algemeen gedrag van kinderen te benoemen “dat doet hij/zij altijd” of vooral te focussen op negatief gedrag. Het is

Bracke, G., Hostyn, I., Steverlynck, A., & Verschaeve, S. (2018). *VerBEELDing. Interactie in beeld, interactie in gesprek*. [website] Gent: Arteveldehogeschool.

belangrijk ruimte te laten om te ventileren, maar probeer daarna steeds terug te komen tot het observeerbare gedrag op het beeld en benut het kijkkader om dat gedrag te kaderen vanuit de noden die dat kind op dat moment in de interactie toont.

- Een zinvolle oefening (indien aansluitend bij de interesses en noden van de begeleider in het gesprek of hem extra kan uitdagen/inspireren) kan zijn om de videobeelden te bekijken vanuit de beleving van één of meerdere kinderen. Je volgt eerst op de beelden het gedrag van dat kind en daarna tracht je in het gesprek zo dicht mogelijk bij de leefwereld van dat kind te komen (Wat heeft hij/zij nodig? Waar krijgt hij/zij een antwoord op die nood? ...)
- Een leuke oefening die ook extra kan uitdagen of inspireren is om de begeleider te vragen een fragment te selecteren van een kind of een groep kinderen die ze aan een ouder willen tonen. Waarom kiezen ze dit fragment? Wat zouden ze vertellen? Wat zou je over het kind vertellen, en over jouw rol? ...

Sommige deelnemers vragen advies aan de videocoach en verwachten een expert antwoord ('zeg maar hoe ik het moet doen'). Ook op dat moment is het zinvol om vanuit de kinderen te gaan kijken: zij zijn immers de expert op dat moment.

Kinderen bevestigen Door vanuit de kinderen te kijken naar de beelden, krijgen professionals vaak een nieuw zicht op hun praktijk. Ze zijn verwonderd om de reacties van kinderen te zien die ze anders niet kunnen zien, omwille van hun positie in de ruimte of omwille van veel praktische beslommeringen aan hun hoofd. Ze zien dat wat ze doen van belang is voor een kind (omdat die na hun reactie terug verder kan). Ze zien de interacties tussen de kinderen onderling. Of ze zien dat meerdere kinderen reageren of betrokken zijn als ze iets doen, terwijl ze in de toenmalige situatie dachten maar met 1 kind bezig te zijn of vooral afgeleid waren doordat kind dat huilde of verstorend gedrag vertoonde.

De kinderen bevestigen de deelnemers ook in het feit dat wat ze doen van belang is en dat ze veel impact hebben op kinderen. En tegelijk bevestigt het hen in het feit dat ze als begeleider of leerkracht niet continu alles op zich moeten nemen of aan alle kinderen op hetzelfde moment aandacht kunnen of moeten geven. Het geeft hen ook vertrouwen dat kinderen wel tot bij hen komen als ze hen nodig hebben in de interactie: dat zie je op de beelden mooi als je kijkt vanuit de kinderen ("kijk, die komt tot bij mij om haar bouwwerkje te tonen?" "kijk, dat kindje reikt haar hand naar mij als ik voorbij kom langs haar park."). Het kan zinvol zijn om dit als videocoach expliciet aan bod te laten komen tijdens het gesprek op het moment dat dit aansluit bij de gespreksnood van de deelnemer.

Focussen op de kinderen in de beelden werkt dus waardeerend, inzichtelijk en motiverend!

Door de kinderen als focus te nemen tijdens de videocoachingsgesprekken, verandert de kijk ook tijdens de werking zelf. Doordat je dingen in detail hebt gezien bij een kind, neem je dit

ook mee in je dagelijkse interactie met dat kind. Pedagogisch professionals gaan op die manier ook in hun dagelijkse praktijk meer en sneller redeneren vanuit het kijken naar de noden van kinderen. Het kan zinvol zijn om dit expliciet te bevragen of bespreken tijdens een videocoachingsgesprek. *Op welke manier denk je dit ook meer te zien als je terug op de werkvloer komt? Wat zal je je collega vertellen over dit moment en hoe nemen jullie dit mee in de werking? ...*